

Mitä uudessa MRL:ssä sanotaan ilmastonmuutoksesta alueidenkäytön suunnittelussa?

Alueidenkäytön neuvottelupäivät 30.9.2020

Petteri Katajisto

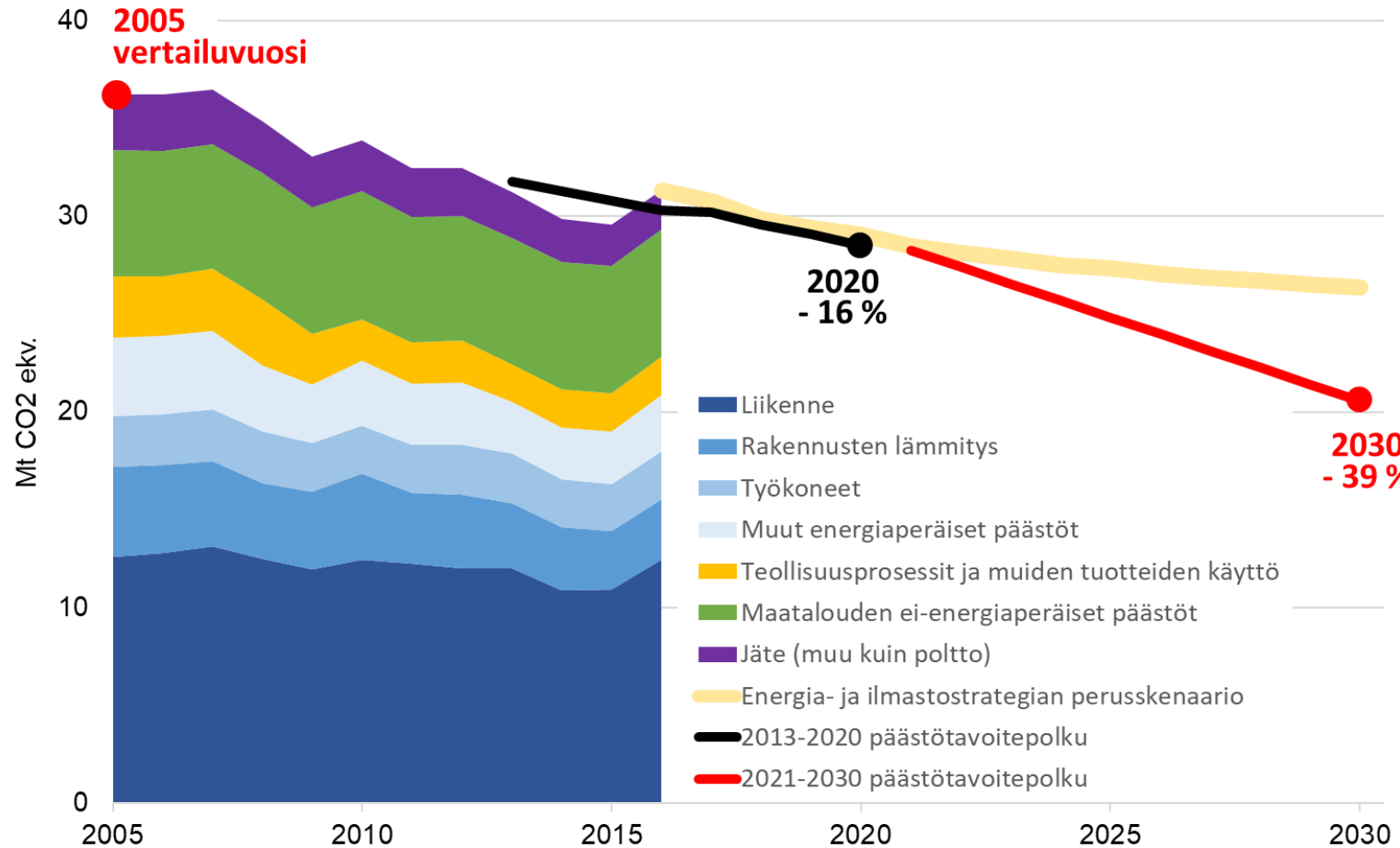
YM

Alueidenkäytön suunnittelujärjestelmän kokonaisuus (pykäläluonnokset)

- **Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet** pysyisivät pääosin ennallaan. Muutoksia esimerkiksi ilmastonmuutoksen näkökulmasta.
- **Maakuntakaavassa** korostuisi suunnittelun kohdentuminen vain merkitykseltään maakunnallisten asioiden käsittelyyn. Maakuntakaavan rooli muuta suunnittelua ohjaavana kaavana olisi nykyistä rajatumpi.
- **Kaupunkiseutusunnitelma** olisi uusi osa suunnittelujärjestelmää.
- **Yleiskaava ja asemakaava** säilyisivät pääosin ennallaan. Yleiskaavaa voitaisiin käyttää sekä strategisena kaavana että tietyin edellytyksin suoraan rakentamista ohjaavana kaavana. Lisäksi tarkastellaan yleiskaavan ohjausvaikutusta asemakaavaan.

Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen ja ilmastonmuutoksen hillinnän vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen alueidenkäytön suunnittelussa ja rakentamisessa, luonnospykäläksi

Alueidenkäytön suunnittelussa ja rakentamisessa on edistettävä ilmastonmuutokseen hillintää:

- 1) vahvistamalla yhdyskuntarakenteen eheyttä ja hyödyntämällä kestävästi olemassa olevaa infrastruktuuria;
- 2) tukemalla resurssitehokasta yhdyskuntakehitystä sekä luomalla edellytyksiä vähähiiliselle ja kestäväälle liikennejärjestelmälle;
- 3) luomalla edellytyksiä uusiutuvien ja vähähiilisten energiamuotojen hyödyntämiselle;
- 4) rakentaminen (tämä kohta täydentyy myöhemmin)

Alueidenkäytön suunnittelussa ja rakentamisessa on varauduttava lisääntyviin sään ääri-ilmiöihin ja muihin ilmastonmuutoksen aiheuttamiin muutoksiin ja riskeihin sekä varmistettava ekologisten yhteyksien säilyminen. Uusi rakentaminen on sijoitettava tulvavaara-alueiden ulkopuolelle tai tulvariskien hallinta tulee muutoin varmistaa.

Pykälän perusteluista

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan alueidenkäytön suunnittelussa olisi edistettävä ilmastonmuutokseen hillintää vahvistamalla yhdyskuntarakenteen eheyttä ja hyödyntämällä kestävästi olemassa olevaa infrastruktuuria. Kaavoituksessa tehtävien ratkaisujen tulisi eheyttää yhdyskuntarakennetta sekä hyödyntää olemassa olevaa infrastruktuuria ja rakennetta liikennetarpeen ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi. Maakuntakaavoissa tulisi hyödyntää olemassa olevaa infrastruktuuria ja muuta rakennetta. Erityisesti kaupunkiseuduilla uudisrakentaminen tulisi ohjata ensisijaisesti olemassa olevien palveluiden ja joukkoliikenteen piiriin. Tällöin ratkaisut, jotka poikkeavat pyrkimyksestä päästöjen vähentämiseksi koko yhdyskuntarakenteen päästöjen näkökulmasta eivät lähtökohtaisesti olisi mahdollisia.

Kaavoja koskevat laadulliset vaatimukset

- Laissa säädettäisiin kaavojen laadullisista vaatimuksista, joihin kaavoja laadittaessa olisi kiinnitettävä erityistä huomiota ja jotka olisivat perusteena kaavan sisällön laillisuuden arvioinnille.
- Laissa määriteltävät kaavojen laadulliset vaatimukset keskeisessä merkityksessä
 - Kaavan laillisuuden arviointi
 - Eri kaavatasojen tehtävät ja tarkoitukset
 - Kaava eri asioita yhteen sovittavana välineenä
 - Eri asioiden painoarvo ja vaatimusten muotoilu
- Kaavan tehtävä tai kaavassa ratkaistava tai osoitettava alueidenkäyttö on eri asia kuin kaavan laadullinen vaatimus. Esimerkiksi maakuntakaavan liikenneverkkoa suunniteltaessa ja osoitettaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota maakuntakaavan laadullisiin vaatimuksiin, esimerkiksi maiseman ja kulttuuriperinnön turvaamiseen ja vaalimiseen.
- Vaikutusten arviointi myös ilmastovaikutusten osalta tärkeässä roolissa arvioitaessa laadullisten vaatimusten toteutumista

Maakuntakaavan laadulliset vaatimukset

Maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota:

- 1) aluerakenteen taloudellisuuteen, toimivuuteen ja kestävyteen;
- 2) liikennejärjestelmän toimivuuteen ja kestävyteen sekä ympäristön ja talouden kannalta kestäviin liikenteen ja teknisen huollon järjestelyihin;
- 3) luonnonvarojen kestäväan käyttöön ja kiertotalouteen;
- 4) elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin;
- 5) maiseman ja kulttuuriperinnön turvaamiseen ja vaalimiseen;
- 6) luonnonarvojen ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen ja vaalimiseen; sekä
- 7) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyteen ja viherrakenteen jatkuvuuteen.

Maakuntakaava on sovitettava yhteen kaava-alueeseen rajoittuvien maakuntien maakuntakaavojen kanssa.

Kaavaa laadittaessa on myös otettava huomioon alueiden käytön taloudellisuus ja se, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa.

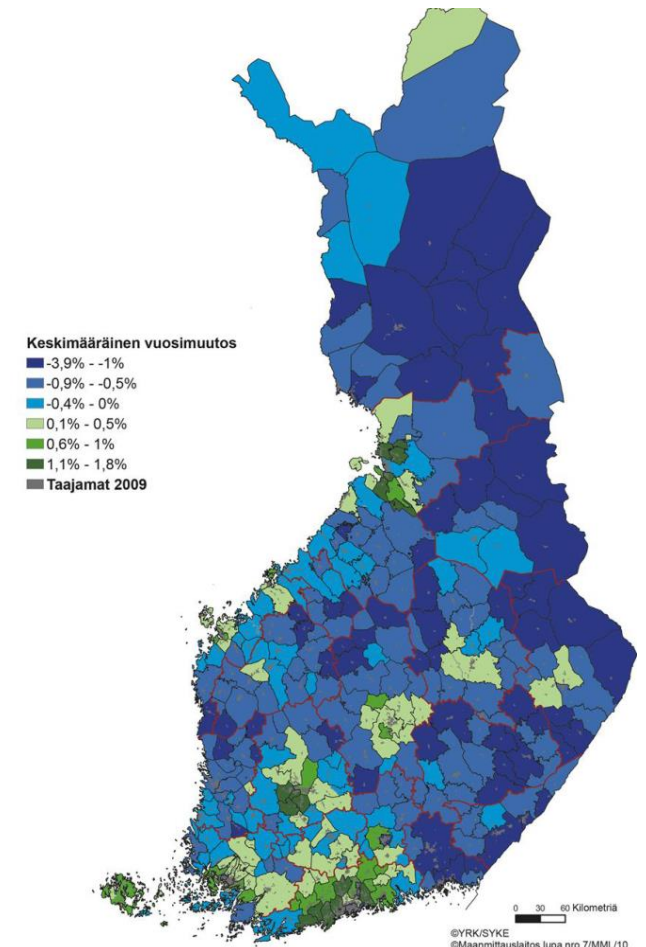
Kaavaa laadittaessa on selvitettävä, kenen toteutettavaksi kaava ja sen edellyttämät toimenpiteet kuuluvat.

Edellä tässä pykälässä mainitut asiat on otettava huomioon ja sovitettava yhteen siinä määrin kuin maakuntakaavan tehtävä yleispiirteisenä suunnitelmana edellyttää.

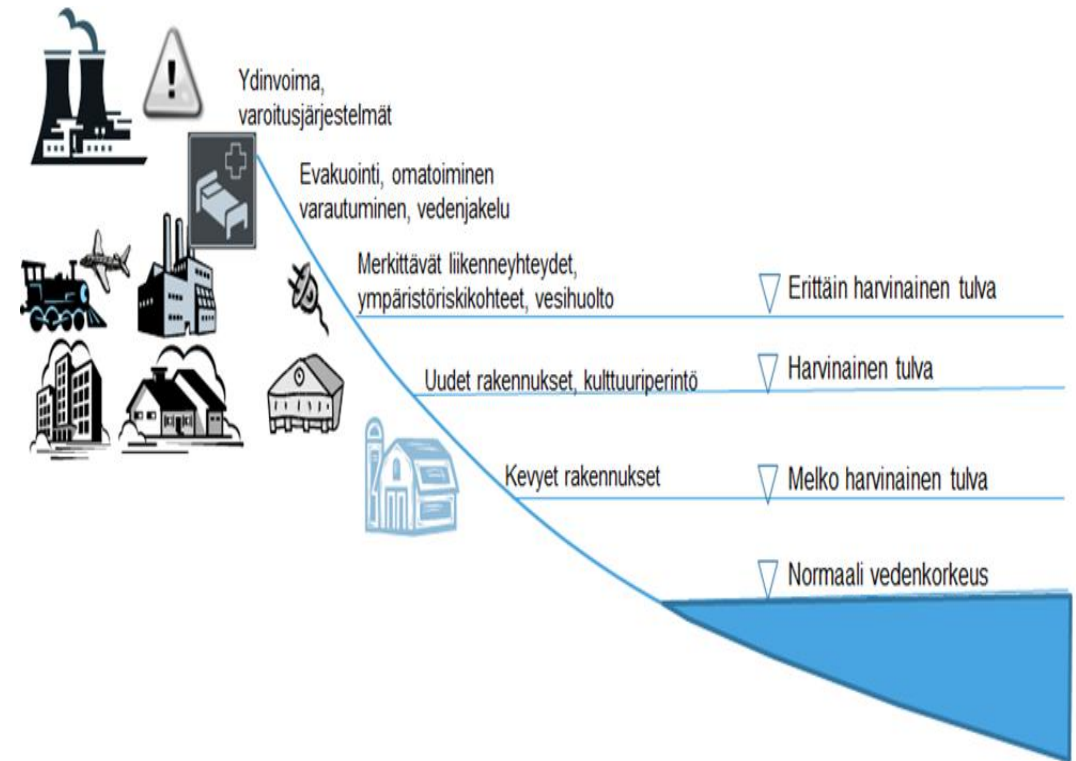
Ilmastonmuutoksen hillinnän kannalta keskeisiä tekijöitä alueidenkäytössä

- Alue- ja yhdyskuntarakenne (erityisesti kaupunkiseudut ja kaupunkiseutujen väliset yhteydet)
- Hiilinielujen säilyttäminen ja maankäytön tehokkuus
- Olemassa olevan infran hyödyntäminen ja sekä resurssitehokkuus
- Kestävä liikenne ja liikkuminen
- Edellytysten luominen uusiutuvan energian hyödyntämiselle
- Elinympäristön laatu ja edellytysten luominen ilmastonmuutoksen hillintää tukevalle ja edellyttävälle elämäntavalle
- ✓ Mahdollisuudet ja ratkaisut ovat erilaisia maan eri osissa
- ✓ Kokonaisuuden hallinta

Ilmastomuutoksen sopeutumisen kannalta keskeisiä tekijöitä alueidenkäytössä

- Varautuminen lisääntyviin myrskyihin, rankkasateisiin ja taajamatulviin sekä muihin ilmastomuutoksen aiheuttamiin muutoksiin ja riskeihin
- Rakentamisen sijoittuminen lähtökohtaisesti tulvavaara-alueiden ulkopuolelle
- Lajien siirtymisen kannalta merkittävien ekologisten yhteyksien turvaaminen
- Viherympäristön hyödyntäminen kaupunkisuunnittelussa

Kiitos!

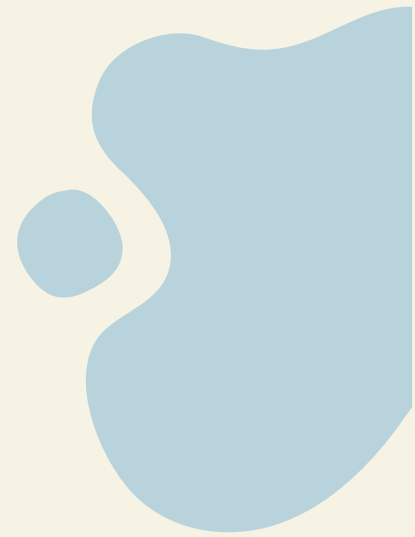
Petteri Katajisto
Ympäristöneuvos
Ympäristöministeriö

petteri.katajisto@ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment

